

ESPAI

Victor Català

CINCLAUS

CATERINA ALBERT I PARADÍS
L'ESCALA, 1869 - 1966

VÍCTOR CATALÀ I EL MÓN RURAL

L'escriptora Caterina Albert i Paradís, *Victor Català*, (l'Escala, 1869-1966) va mantenir una estreta vinculació amb el veïnat de Cinclaus, a l'Escala, pel fet que la seva família hi tenia propietats i terres dedicades al conreu de farratges i arròs. Solia prendre apunts i dibuixar els pagesos i l'ambient rural. El conte *Substitució* inclòs al recull *La mare balena* es va inspirar en el mas Peraquintana i Albornar. Cada any organitzava l'Aplec de Santa Reparada i hi va fer excavacions arqueològiques.

Santa Reparada de Cinclaus

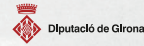
*Capelleta com un cau,
en temps de Sant Pau bastida,
dels presents sotges la vida,
dels passats vetlles la pau.
Les antigues devocions
i les imatges antigues
unes vils hosts enemigues
convertiren en tions.*

Victor Català escriu aquesta poesia passada la Guerra Civil (1936-39) ja que fa esment de la crema de la capella.

Edita:

Collabora:

Ballada de sardanes davant de l'ermita de Santa Reparada de Cinclaus.
JOSEP ESQUIROL, PRINCIPIS DEL SEGLE XX, ARXIU HISTÒRIC DE L'ESCALA (AHE)

ESPAI

Victor Català

CINCLAUS

CATERINA ALBERT I PARADÍS
L'ESCALA, 1869 - 1966

El mas Pere Quintana i Albornar, el mas Concas i el pont baixmedieval a l'entrada de Cinclaus. FOTO: JOSEP ESQUIROL, PRINCIPÍ DEL SEGLE XX, AHE

ELS MASOS DE CINCLAUS

L'any 1850 Martí Paradís i Oller, avi matern de l'escriptora Víctor Català, compra el mas Peraquintana i Albornar, amb els guanys dels seus viatges comercials a Cuba. L'any 1877 Caterina Farrés i Sureda, vídua de Martí Paradís, compra a un hisendat de Torroella de Montgrí, el Mas Concas, situat a l'entrada de Cinclaus, al costat del portal medieval de l'antic castell. Deu anys més tard també compra, junt amb Pere Amat i Prim, les propietats del mas Sastre, que comprenien un paller i la capella de Santa Reparada. L'any 1897 es divideix l'heretat del mas Sastre. Caterina Farrés conserva el paller, part de les terres i la capella i l'obre al culte a Santa Reparada. L'any 1971 arriba l'electricitat als masos de Cinclaus. L'any 1981 Lluís Albert i Rivas, nebot i fillol de l'escriptora impedeix un projecte d'urbanització amb canals que hagués destruït la imatge rural de Cinclaus, tot convencent els propietaris de no vendre.

L'APLEC DE SANTA REPARADA

Dolors Paradís i Farrés, mare de Caterina Albert, va fer restaurar la capella l'any 1917 i instaura l'Aplec de Santa Reparada, que se celebrava el tercer diumenge de setembre. L'any 1922 Caterina Albert va organitzar una ballada del Contrapàs llarg empordanès a partir de les últimes persones que el sabien ballar de Viladamat i de l'Escala. L'any 1930 es tancà el culte de la capella de Santa Reparada. L'Aplec es va mantenir fins a la Guerra Civil quan la capella es va cremar i la imatge va desaparèixer. L'any 1980 l'Agrupació sardanista Avi Xaxu de l'Escala reinstaurà l'Aplec de Cinclaus amb un concurs de cuina de l'arròs i una ballada de sardanes. Actualment se celebra cada dilluns de Pasqua.

Interior de la capella de Santa Reparada amb el retaule barroc engalanat per a l'Aplec. FOTO: JOAN CLOS I COMAS, CEDIDA PER FAMILIA CLOS

EXCAVACIONS ARQUEOLÒGIQUES

I RESTAURACIÓ DE LA CAPELLA

Caterina Albert i Paradís era aficionada a l'arqueologia. Junt amb el seu germà Francesc, l'any 1922 va fer una excavació a la part exterior nord de la capella i va localitzar esquelets i ceràmica dels segles II i I aC, que va dibuixar i va publicar a "Ressons d'Empori" i al discurs d'ingrés a l'Acadèmia de Bones Lletres el 1923. L'any 1997 l'Ajuntament de l'Escala va comprar la capella de Santa Reparada a Francesc Albert Isla, nebot nét de l'escriptora. L'any 2003 la Generalitat de Catalunya va restaurar la capella. El Museu de Catalunya-Empúries va fer una excavació arqueològica prèvia i va localitzar les restes del mosaic de l'interior i esquelets de l'època de les guerres carlines. A l'exterior es va documentar un dipòsit d'oli o de vi, d'època romana. L'any 2019 s'inaugurà l'Espai Víctor Català, a la capella, en record de la vinculació de l'escriptora amb Cinclaus.

Caterina Albert, la seva amiga Lola Broggi, la seva germana Amèlia i el seu nebot Francesc, el dia de l'Aplec a la capella de Santa Reparada de Cinc Claus. FOTO: JOAN CLOS I COMAS, CEDIDA PER FAMILIA CLOS

